



Bacheloroppgave

ADM650 Jus og administrasjon

Hvordan utviklet den polske innvandringsbølgen seg, i henhold til det norske arbeidsmarkedet, og hva påvirker polsk innvandring til Norge i dag?

Kandidatnummer: 22

Ksenia Wiktorja Pietrzyk

Totalt antall sider inkludert forsiden: 35

Molde, 31.05.2023



Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	<input checked="" type="checkbox"/>
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	<input checked="" type="checkbox"/>
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§16 og 36.	<input checked="" type="checkbox"/>
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert, jf. høgskolens regler og konsekvenser for fusk og plagiat	<input checked="" type="checkbox"/>
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	<input checked="" type="checkbox"/>
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	<input checked="" type="checkbox"/>

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht. Personopplysningsloven skal meldes til Sikt for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av Sikt?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Ola Krekvik Mowinckel

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjennelse.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å

gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato: 31.05.2023

Antall ord: 7461

Forfattererklæring: Ksenia Wiktoria Pietrzyk

Forord

Det er en glede å kunne presentere denne oppgaven i forbindelse med min bachelor i Juss og administrasjon ved Høgskolen i Molde.

Oppgaven tar for seg den polske innvandringsbølgen og det norske arbeidsmarkedet. Polen har alltid hatt plass i mitt hjerte, og derfor finner jeg oppgaven spesielt interessant. Det har vært både utfordrende, men samtidig en lærerik opplevelse å skrive denne oppgaven. Jeg håper at denne bacheloroppgaven kan bidra med ny innsikt og kunnskap innenfor temaet.

Jeg vil rette en hjertelig takk til min veileder Ola Krekvik Mowinckel, for hans verdifulle veiledning, støtte og motivasjon gjennom hele skriveprosessen. Jeg er veldig takknemlig for både tiden og energien han har investert i lesingen og tilbakemeldinger gjennom denne hektiske perioden. Jeg ønsker å takke også mine medstudenter for den støtten og oppmuntringen på veien, og for positive ord. En spesiell takk rettes også til mine foreldre og familie som har støttet meg gjennom alle tre år av studieperioden min. Dere har alltid trodd på meg og gitt meg motivasjon til å fortsette når utfordringene har vært store.

Sammendrag

Denne oppgaven vil ta for seg hvordan den polske innvandringsbølgen har utviklet seg, i henhold til det norske arbeidsmarkedet, og hva påvirker polsk innvandring til Norge i dag. I teorien har jeg tatt for meg viktige begreper som vil være betydelig for å kunne forstå problemstillingen og for å kunne analysere de tre vitenskapelige artikler opp mot problemstillingen.

Innen metode valgte jeg å bruke kvalitativ studie, der jeg brukte dette i form av dokumentundersøkelse. Casestudie ble tatt i bruk med tanke på sammenligning av to land, altså Norge og Polen. Bakgrunnsinformasjonen presenterer viktige faktorer for det norske-polske forholdet, og med bakgrunnen får vi innblikk av viktige momenter som påvirket det polske innvandringsbølgen til å komme til Norge. I analysedelen vil de vitenskapelige artiklene analyseres opp mot teorien og bakgrunnen. I konklusjon delen fant vi ut at den polske innvandringsbølgen har utviklet det norske arbeidsmarkedet. Det norske arbeidsmarkedet sliter ikke med arbeidsledighet, og markedet går fremover med tanke på import og eksport gjennom EØS-avtalen. Det er mange faktorer som påvirket den polske innvandringen til Norge, og disse faktorene anses som betydelig for det norske arbeidsmarkedet.

Innhold

1.0 Innledning	1
1.1 Bakgrunn for valg av tema	1
2.0 Teori	2
2.1. Utenrikspolitikken.....	3
2.2. Globalisering	4
3.0 Metode	4
3.1. Valg av metode	5
3.2. Dokumentundersøkelse	5
3.3. Søkeprosessen	7
3.4. Positive og negative sider ved valg av dokumentanalyse	8
4.0 Bakgrunn	9
4.1 Historisk bakgrunn i landene	10
4.2. Maktfordelingen i landene	11
4.3. Handel og samarbeid.....	12
4.4. Økonomiske og politiske interesser	14
4.5. Tre momenter innen innvandringsbølgen	16
5.0. Analyse	20
5.1. Faktorer for økt innvandring	20
5.2. Innvandringen etter året 2011	21
6.0. Konklusjon	23
7.0. Litteraturliste	24

1.0 Innledning

Denne oppgaven vil ta for seg viktige momenter som fikk det polske folket til å innvandre til Norge. I denne oppgaven skal vi gå inn på de historiske bakgrunnene til landene for å forstå hvordan det politiske og økonomiske samarbeidet har startet. Formålet er å se på den polske innvandringsbølgen, og knytte denne opp mot det norske arbeidsmarkedet.

Arbeidsmarkedet vil omhandle arbeidsledighet, og økonomisk samarbeid der vi trekker inn import og eksport. Den geografiske posisjonen til Norge og Polen er viktig. Andre faktorer er import og eksport, og særlig EU medlemskapet, og EØS-avtalen. Disse vil ha betydning for nabolandene, og konflikter som kan oppstå i fremtiden. Både Norge og Polen har Russland som naboland og er involvert i krigen i Ukraina. Utenrikspolitikken operer på mange felt, men avgrensning vi tar for oss vil bestå av det økonomiske samarbeidet, politiske samarbeidet, og samarbeid innen handel. Avgrensningen er gjort på bakgrunn av de tre vitenskapelige artiklene som vil bli brukt i oppgaven, som omhandler polsk diaspora i Norge.

Det har ikke alltid vært en klar forståelse blant alle om årsakene til at polske migranter velger å flytte til Norge. Tidligere var det en oppfatning av at polske borgere hadde dårlig økonomi og derfor valgte flytte til Norge. Noen nordmenn oppfattet polakkenes ankomst som truende for mulig erstatning av norske arbeidsmuligheter. Samtidig ble synet på innvandring oppfattet som litt urovekkende, med tanke på mange polakker som kom som store grupper til Norge. Altså at enkelte nordmenn uttrykte et mer negativt syn overfor påvirkningen dette kan ha for det norske samfunnet.

Denne studien vil bidra til å presentere nye perspektiver for den polske innvandringen til Norge, og øke forståelse for dagens situasjon med Russland-Ukraina krigen.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Min bacheloroppgave skal handle om hvorfor Norge og Polen har en tett form for samarbeid mellom hverandre. Jeg tar for meg tema som utenrikspolitikken, samfunn og

samarbeid. Oppgaven skal gå inn på hva som ligger i grunn av verdiene for landets politiske agenda.

Som et resultat av siste året av min utdanning, skal jeg skrive en bacheloroppgave. Jeg har valgt å ta for meg temaet utenrikspolitikk og globalisering som går inn på formen for samfunn og samarbeid. Grunnen til at jeg valgte dette tema er fordi at jeg er interessert i å finne ut hvorfor Norge og Polen har en tett form for samarbeid innen det såkalte indre markedet. Polsk diaspora har fått en stor betydning for arbeidsmarkedet i Norge.

Oppgaven vil forklare hva som ligger til grunn av verdiene for landets politiske og økonomiske agenda.

Samtidig står det et stort dagsaktuelt spørsmål overfor verden i dag. Dermed skal jeg trekke inn hvordan Ukraina-Russland krigen kan hemme tilgjengelighet av produkter innen import og eksport og hvordan Norge og Polen utgjør viktig faktor for Ukraina.

Problemstillingen min er: *«Hvordan utviklet den polske innvandringsbølgen seg, i henhold til det norske arbeidsmarkedet, og hva påvirker polsk innvandring til Norge i dag?»*.

2.0 Teori

Jeg skal ta i bruk vitenskapelige og fagfelleverderte artikler om hvordan det norske arbeidsmarkedet er preget av polsk migrasjon. De diskuterer også det økonomiske og politiske samarbeidet mellom landene. Det er tre artikler: den første artikkel er knyttet opp mot utenrikspolitikken, det historiske utgangspunktet for den norsk-polske politikken, og hvordan denne politikken blir forstått i lys av det økonomiske og politiske samarbeidet mellom landene (Svenbalrud, 2009). Andre artikkelen handler om diaspora, eller migrasjon av det polske folket til Norge, og ser globalisering i sammenheng med det norske indre markedet (Godzimirski, 2011). Tredje artikkelen omhandler ulike typer diaspora som finnes, og ved hjelp av denne artikkelen skal jeg avgrense hvilke diasporaer som er dominerende av det polske folket som har innvandret til Norge (Godzimirski, 2011).

For å besvare problemstillingen skal vi se på noen begreper som blir omtalt i disse tre artiklene, disse begrepene vil være utenrikspolitikken og globalisering. Utenrikspolitikken i Norge og Polen er sammensatt av både likheter og ulikheter.

Første begrepet vi skal gå inn på er utenrikspolitikken, denne vil være ettertraktet med tanke på at problemstillingen min tar for seg det økonomiske samarbeidet mellom Norge og Polen. Annen relevant begrep vi ønsker å gå inn på er globalisering, denne mener jeg er nyttig for å kunne forstå diaspora og grunnen for mange polakker flytter inn til Norge. Globalisering er knyttet opp mot innvandringsbølgen som vi skal definere for å få helhetlig forståelse over hva problemstillingen tar for seg.

Boken «Globalisering: åtte nøkkelbegreper» av Thomas Hylland Eriksen er relevant for å belyse innvandring, og fyller ut artiklene. Eriksen skriver om hvordan globalisering påvirker økonomi, politikk og arbeid. Innen globalisering nevner han også noen filosofer som har grublet på spørsmålet om globalisering.

2.1. Utenrikspolitikken

Utenrikspolitikk er politikk der hvert enkelt land vil ivareta sine interesser ved å ha et forhold til andre stater. Neumann sier at alle land har utenrikspolitikk (2022). Både Polen og Norge har hatt historisk vekst. Den historiske veksten tar for seg tiden Polen var kommunistisk, til at Polen ble et mer åpent samfunn, og medlem av både NATO og EU. Dette er en stor faktor for både tettere kontakt med Norge, men også veksten av de polske innvandrere i Norge.

Utenrikspolitikk legger vekt på og har ansvar for sikkerhetspolitikken, norske økonomiske interesser, samarbeid innen handel og økonomi og engasjementspolitikken (Innst. S. nr 306 (2008-2009, s. 2-3).

Denne analysen avgrenses til norske økonomiske interesser, migrasjon, handel og samarbeid mellom Polen og Norge.

Artikkelen om «Forsinket brobygging» handler om hvordan samarbeid har skapt en form for bevegelse og utvikling innenfor å skape et tryggere og bedre verden. Geopolitiske posisjoner til Polen og Norge er viktig for å forstå hvem landene samhandler med på det økonomiske og det handelsmessige grunn. Gjennom å se på handelsmarkedet vil jeg trekke inn hvilke medlemskap landene tilhører og hvilke allierte disse har innen (NATO, EU).

2.2. Globalisering

Globalisering er koblet sammen mot et mangfoldig begrep, og blir delt inn i tre fenomener, som er internasjonalisering, teknologisk utvikling og politisk og økonomisk liberalisering (Carson og Skauge, 2020, s. 187).

Globalisering handler om å gjøre verden til et samfunn, og begrepet ble først populært på slutten av 1980-tallet, tiden etter den kalde krigen tok slutt (Eriksen, 2021, s. 15).

Ved globalisering har vi tre dimensjoner ved globalisering som Eriksen tar for seg i 1900-tallet. Slutten av den kalde krigen, internett, og identitetspolitikk. På den tiden da den kalde krigen tok slutt fikk globalisering en større betydning enn den gjorde før denne tiden. Slutten av den kalde krigen resulterte med en tettere eller nærmere global integrering.

Internett resulterte i at mennesker over hele verden hadde mulighet å kommunisere på tvers av landets grenser, og det var mulig å kunne utføre forhandlinger og forretningsmuligheter. Tredje dimensjonen, identitetspolitikken handlet om at det nasjonalistiske, det etiske og religiøse og det territorielle fikk større vekt på den internasjonale dagsordenen. Disse tre dimensjonene ga økt handel, en økonomisk aktivitet, måten å kommunisere på ble forbedret, men også synet på politikken og kulturen ble sett på en ny måte (Eriksen, 2021, s. 16-17). For de tre vitenskapelige artiklene vil globalisering og diaspora ha en stor betydning for hvordan polsk diaspora påvirker den norske utenrikspolitikken og det norske arbeidsmarkedet.

Eriksens første dimensjon som tar for seg slutten av den kalde krigen, er mest aktuelt for Polen som opplevde en stor overgang da.

3.0 Metode

Det første jeg skal ta for meg er begrepet metode, og hvordan metode skal bli brukt som et hjelpemiddel. Metode er en måte å samle inn all empiri på, samtidig er metode et hjelpemiddel som beskriver virkeligheten (Jacobsen, 2021, s. 21). Hensikten med metode er å kunne gi gyldig og troverdig informasjon om virkeligheten (Jacobsen, 2021, s. 15). Empirien er sammensatt av to krav. Det første kravet er at empirien skal være gyldig og

relevant, altså valid, mens andre kravet er at empirien skal være pålitelig og troverdig, altså reliabel (Jacobsen, 2021, s. 16).

3.1. Valg av metode

Innen valg av metode i oppgaven, vil vi bruke kvalitativ metode der samling av studie skjer med ord og setninger (Jacobsen, 2021, s. 145). Den kvalitative metoden vil bli samlet inn gjennom dokumentundersøkelse, som vil være i form av casestudie. Grunnen til at casestudie vil være relevant er fordi at, jeg ønsker å sammenligne både Norges og Polens politiske og økonomiske samarbeid, i lys av polske innvandrere i Norge og hvordan dette resulterer i det norske arbeidsmarkedet og med tanke på samarbeid.

Dokumentundersøkelse vil egne seg best til å svare på spørsmålene vi belyser oss i denne oppgaven. Selve dokumentanalysen er av tre vitenskapelige, fagfelleverderte artikler som er norske.

3.2. Dokumentundersøkelse

Dokumentundersøkelse er en datainnsamlingsmetode der man benytter seg av sekundærdata, det vil si kilder av data som noen andre har samlet inn (Jacobsen, 2021, s. 145). Dokumentene jeg skal ta for meg vil være til nytte for analysen, men også for bakgrunnsinformasjon (Stokken m.fl., 2022, s. 147).

Jacobsen nevner tre situasjoner hvor dokumentanalysen vil være best mulig egnet, for eksempel når vi ønsker å få informasjonen over hva mennesker opprinnelig har sagt og skrevet (Jacobsen, 2021, s. 170-171). I denne dokumentundersøkelsen skal man bruke informasjonen som allerede er ute og er skrevet av andre. Annen grunn til at jeg ønsker å bruke den andre situasjonen for dokumentanalyse er fordi man kan dermed finne data som er konkret til å kunne belyse problemstillingen. Det vil også være mulig gjennom denne situasjon å sammenligne de artiklene senere mot hverandre.

Artiklene jeg skal ta i bruk i oppgaven min inneholder tema om migrasjon, og utenrikspolitikk og dette sammenhenger med økonomisk og politisk samarbeid. Ut ifra

problemstillingen jeg har valgt å ta for meg, har jeg sett på hvordan migrasjon påvirker det norske samfunnet, men også hvordan den spiller på utenrikspolitikken. Jeg skal undersøke det indre markedet og økonomisk samarbeid mellom landene, og se hvordan migrasjon påvirker det indre markedet.

De tre artiklene som skal brukes er forskningsartikler fra Idunn. Disse artiklene vil være gode valg for problemstillingen, fordi de avdekker tema som vi skal inn på. Artiklene er også fra året 2009 og 2011, og vil anses som litt gammel, men på grunn av dette vil vi få synspunktet på den polske diaspora for over 10 år siden, og koble dette mot den i dag.

3.3. Søkeprosessen

Søket er gjort i Idunn, den 29.12.2022, med følgende ord og resultater:

Søk	Søkedato	Database	Søkeord og kombinasjoner	Avgrensninger	Antall treff	Leste sammendrag	Leste artikler	Antall valg
1	06.01.2023	IDUNN	Norske-polen politikk	År: (2008-2023)	394	1	1	1
2	06.01.2023	IDUNN	Norge utenrikspolitikk AND Polsk utenrikspolitikk AND Samarbeid	År: (2010-2021)	17	2	2	2
3	06.01.2023	IDUNN	Polsk diaspora AND Norge	År: (2010-2019)	8	2 (samme treff som i søk 2)		Samme treff som i søk 2
4	06.01.2023	IDUNN	Polsk diaspora AND Norsk arbeidsmarked		4	(Samme treff som i søk 2 & 3)		Samme valg som i søk 2 & 3

I tabellen ser vi at det ble gjennomført 4 søk. Disse søkene har vi koblet mot problemstillingen vår, og dermed avgjort søkene ut fra ord og begreper som var aktuelle. Det ble forsøkt å finne litt nyere vitenskapelige artikler fra Idunn, med de var ganske avgrenset med tanke på hva vi ville gå inn på, og dermed regnet ikke de nyeste artiklene som aktuelle. De tre artiklene vi fant gjennom søkingen, var gunstige med tanke på problemstillingen, men også tematikken var på plass hos de tre artiklene.

Ut ifra søket var det merkverdig å notere seg ned at det kom mange flere artikler om Norge og det norske utenrikspolitikken, enn da søket gikk ut på polen og utenrikspolitikken der. Etter søkeprosessen fant jeg tre vitenskapelige artikler på Idunn. Grunnen til at jeg valgte de tre artiklene er fordi de kobler seg godt mot problemstillingen, og alle tre artiklene omhandler tema for migrasjon, arbeidsmarkedet, og den politiske og økonomiske samarbeid mellom Norge og Polen.

Artiklene vil også skape et fint grunnlag for oppgaven, med tanke på pensum som kan brukes for å utdype det artiklene tar for seg. Artiklene danner også en fin sammenheng innen tema som er belyst i oppgaven.

Den ene artikkelen til Svenbalrud handler om det historiske preget innen den norske utenrikspolitikken og det kommunistiske Polen. Videre tar den for seg begrepet «brobyggingsfasen». Norge ville bygge en kontakt mellom landene og i det Polen. Forsinket brobygging tar for seg den sene kontakten med Polen fordi at Polen var et Warszawapakt-land og Norge hadde et blandet synspunkt på dette. Etter at polen ble med i NATO ble kontakten forbedret.

De to andre artiklene til Godzimirski handler om migrasjon og den polske innvandringsbølgen. Innvandringsbølgen omhandler bølgen av innvandrere som skjedde i forskjellige epokene, med dette tiden under den kalde krigen til kommunistisk fall, andre tiden da Polen ble med i EU, og veksten fra 2004 til året 2011.

3.4. Positive og negative sider ved valg av dokumentanalyse

Positive sider jeg fant ved denne typen innsamling, altså dokumentundersøkelse er at tekster er ofte lett tilgjengelig, som f.eks. på nett. Med dette vil det være mulig å kunne finne og velge ut data som vil passe best til å kunne svare på problemstillingen jeg har i

denne oppgaven. Annen ting er at dersom man velger ut flere dokumenter man har lyst å ta for seg, med samme tematikken vil dette gi en mer troverdig og bedre informasjonsstyrke (Jacobsen, 2021, s. 147-148). Søket har gjort det aktuelt å bruke artiklene opp mot problemstillingen. De tre artiklene avdekker samme tematikken, og med dette vil man kunne gå dypere inn for å finne informasjon og svar.

Kildene som bli tatt i bruk er vitenskapelige artikler, og store norske leksikon. Jacobsen skiller mellom offentlige og private kilder. Store norske leksikon og de vitenskapelige artikler regnes som offentlige kilder fordi de er publisert til et større publikum, og er lettere tilgjengelige enn de private kilder (Jacobsen, 2021, s. 189). De vitenskapelige artiklene er skrevet av Godzimirski som er en seniorforsker, og Svenbalrud som er en forfatter som spesialiserer seg innen internasjonal politikk. Ved vurdering av kildene, har personene et godt kjennskap til teamet som er omfattet i disse artiklene (Jacobsen, 2021, s. 190-191). Artiklene regnes som en sterk kilde som vil bli brukt i oppgaven.

Negative sider jeg fant ved dokumentundersøkelse er at man lett kan miste kontroll over datamaterialet, ved at når man skal finne en sammenheng vil man rote litt med temaet. Grunnen til at det er lett å miste kontroll over datamaterialet er fordi, at ved bruk av mange kilder, kan man «krølle» litt med oversikten og dermed rote seg litt bort.

Annen negativ utfordring er at det kan være en utfordring å få tilgang til noen dokumenter. En utfordring jeg fant når jeg skulle analysere artiklene mot hverandre, var å trekke ut den nødvendige tematikken og avgrense det som ikke veide like mye. Ved søking var det vanskelig å finne nyere artikler på Idunn, og dette kan anses som svak side fordi, artiklene er over 10 år siden.

4.0 Bakgrunn

For å kunne forstå det norske arbeidsmarkedet og den polske innvandringsbølgen er det nødvendig å gå tilbake i tid og se hvilke faktorer som preget det polske politiske systemet, EU, og hvordan at Polen har fått et godt forhold i Norge.

Neste punkt som er nødvendig å gå inn på er hvordan handel og samarbeid er i Polen og Norge, og hva er deres viktigste faktorer innen dette. Innen dette punktet blir det betydelig

å trekke inn EU og EØS for å se hvilke betydninger det kan ha for det indre markedet i Norge. Etter det vil jeg gå inn på temaet utenrikspolitikk, der jeg vil avgrense dette med innsikten min til NATO og EUs betydning for å kunne forstå det økonomiske og politiske samarbeidet mellom landene.

4.1 Historisk bakgrunn i landene

Polen var før i tiden preget av mye uro og konflikter. Under andre verdenskrig var den også hardt rammet, og var ikke like nøytral på denne tiden som Norge. Uro og konflikter viste seg til å ha stor innflytelse på samhandling, og økonomien.

Under den kommunistiske tiden i Polen (1980-tallet) ble det dannet en fagforening som fikk navnet solidaritet, som dermed ble ledet av den tidligere Polske presidenten Lech Walesa (FN-sambandet, 2022). Det grunnleggende konseptet med denne fagforeningen var å gå ut fra den kommunistiske delen til et demokratisk land. Mellom året 1981 og 1989 ble det i tillegg innført unntakstilstand, altså der lover blir satt midlertidig ut i kraft (Holmøyvik, 2022) og dette varte dermed til kommunistiske regimets fall som var i 1989 (Godzimirski, 2011, s. 621).

På tiden da Polen ikke eksisterte som en selvstendig stat ble den katolske kirken betraktet som en viktig faktor for det polske folket. Grunnen til dette var at polakkene under den kommunistiske tiden kunne dra til kirken å indentifisere seg som folk fra nasjon Polen og de kunne finne følelsen for tilhørighet. Annen grunn til at kirken var viktig faktor er fordi under kommunismen i Polen hadde kirken stor vekt for det politiske (Godzimirski, 2011, s. 643). Fleste polakker har den katolske troen, og den polske migrasjon har styrket eksistensen til katolske kriker i Norge, grunnet at mange nye innvandrere drar til kirken for følelse av tilhørighet, men også for å finne seg i det nye landet, blant de polske folk. Dette er sterkt bemerkelsesverdig for de nye innvandrere som kommer til Norge (Godzimirski, 2011, s. 634).

Norge har et tett forhold til Polen. Som nevnt tidligere har solidaritet perioden i Polen 1980-1990 startet kontakten mellom Norge og Polen. På 1980-tallet har Norge hatt økonomiske utfordringer og dette resulterte med arbeidsledigheter i landet. Viktige faktorer som Norge har og fortsatt får bruk for er fisk og olje, som innstrammet den økonomiske krisen (FN-sambandet, 2021).

Norge var i forhold til Polen ganske nøytral under den andre verdenskrigen. Norge er ikke medlem i EU, men er med i EØS-avtalen og medlem av NATO (FN-sambandet, 2021).

4.2. Maktfordelingen i landene

Maktfordeling handler om å forstå hvordan landene blir styrt og av hvem.

Polens lovgivende makt ligger hos parlamentet som er nasjonalforsamling og er delt inn i to kamre Sejm og senat (Lundbo, 2022). Sejm regnes som den viktigste kamre etter senat. Norges lovgivende makt er Stortinget som er nasjonalforsamlingen. I Grunnloven § 49 (1) første punktum, står det at den lovgivende makten ligger hos Stortinget (Mæhle og Aarli, 2019, s. 31). Stortinget er Norges nasjonalforsamling, og i den lovgivende makten er ansvaret å vedta, endre og oppheve lover, Stortinget har også som ansvar å kontrollere Regjeringen gjennom parlamentariske som følger av grl. § 15. Lovgivende makt har en lovgivningsprosess. Denne lovgivningsprosessen består av tre faser. Første fasen består av å forberedende lovarbeid som gir oss et lovforslag, andre fasen er stortingsbehandling og den tredje fasen er sanksjonering. Dette tar for seg en godkjenning av Kongen i statsrådet (Mæhle og Aarli, 2019, s. 34).

Begge landene har nasjonalforsamling som den lovgivende makt.

Polens utøvende makt ligger hos presidenten og regjeringen. Presidenten har makten innen spørsmål om sikkerhet, utenrikspolitikken osv. I tillegg blir valget av president avgjort hvert femte år, og det er presidentens oppgave å velge statsminister som videre må bli godkjent av kamre Sejm (Lundbo, 2022).

Norges utøvende makt ligger hos regjeringen og Kongen jf. Grl. § 3. Etter at lovene blir bestemt i Stortinget, er det regjeringen sitt ansvar å opprettholde det Stortinget har bestemt (Mæhle og Aarli, 2019, s. 37-40).

Polens dømmende makt ligger hos domstoler, i likhet med Norges dømmende makt ligger denne også hos domstoler.

Politikken i Polen har vært mye opp og ned, og det er mange individer som misliker hvordan makten blir brukt. Dette er en faktor for at mange polakker flytter vekk fra landets grenser, og prøver lykken sin i Norge.

Politikken bærer viktig preg for menneskene i landet, og er viktig fordi den knytter menneskers synspunkt og meninger sammen og det skaper samhold. Lov og makt bruk har en direkte påvirkningskraft på mennesker. Grunnen til at vi tar for oss maktbalansen er fordi vi kan dermed forstå hvordan politikken kan samle mennesker sammen. Innen sejm og senat har vi partier som blir representert av de to kamrene. PiS og PO er de to dominerende partier innen det polske systemet. PiS, altså lov og rettferdighetspartiet, og PO som er Borgerplattformen. PiS ble grunnlagt av to tvillingbrødre Lech og Jaroslaw Kaczynski, og den ble styrt av Lech.

Jaroslaw Kaczynski var president i perioden fra 2005-2010 (Lundbo, 2023). Den polske president Jaroslaw døde i en forferdelig flyulykke i Smolensk i 2010. Ulykken førte til at mange polakker samlet seg i en felles arena som den katolske kirken i Norge, og sørget sammen over den tragedien som tok plass. Norske politikere viste sin medfølelse for de polske folk når denne ulykke fant sted (Godzimirski, 2011, 634). Dette viser til at politikken kan både føre folk sammen, eller splitte de fra hverandre. Politikken er viktig for mennesker, og det er politikken som styrer oss mennesker i samfunnet, derfor var dette viktig å nevne innen makt balansen.

4.3. Handel og samarbeid

Jordbruk i Polen er en viktig faktor, samtidig er Polen kjent for sin tungindustri og kullproduksjon (FN-sambandet, 2022). Norge og Polen har en rekke samarbeid innenfor mange forskjellige områder. Feltene som vil bli nevnt er økonomisk samarbeid, politisk samarbeid, kulturelt samarbeid, og kunnskap samarbeid. Det politiske samarbeidet mellom landene startet tilbake til første verdenskrig, og videre utviklet seg i løpet av den kalde krigen. Det politiske samarbeid i Polen fører oss tilbake til første verdenskrig, der hoved eksporten fra Polen sin side til Norge var hoved eksporten kull, mens importen fra Norge til Polen var fisk (Website of the Republic of Poland, 2019). I perioden på slutten av 1950-tallet utviklet Norge et godt forhold til Polen der Warszawapakten var en viktig faktor. Warszawapakten tok for seg forsvarsalliansen. Begge landene var interessert i å opprettholde ro og orden i begge landene for å kunne sikre et sterkt alliert forsvar (St.meld. nr. 22 (1997-98)). Med tanke på at Polen var med i Warszawapakten var det problematisk ovenfor Norge. Under den kalde krigen ville begge landene sikre seg sikkerhet, dette resulterte med at Polen ble medlem i Warszawapakten, mens Norge var medlem av

NATO. Poenget var å styrke samhold i vesten og få Polen fra øst til vest siden og inn i NATO (Lange, 2015).

Norges viktige økonomiske faktor er olje og naturgassutvinning. Samtidig er Norge kjent for sitt fiskeoppdrett, og som nevnt tidligere er fisk Norges viktigste eksport faktor (FN-sambandet, 2021). Handel er viktig for oss i Norge, og handel danner en form for samarbeid med resten av verden, sentralt står EU-land og med dette Polen.

På 1970 tallet var Norge preget av store økonomiske endringer, og på denne tiden resulterte oljekrisen med en form for sårbarhet innen den økonomisk-politiske ustabiliteten. Etter en stund fikk Norge inntekt for oljen (Hveem, 1994, s. 57-58). Dette resulterte med at olje fikk stor betydning for den norske økonomien. Tilgangen til olje ga oss mange nye arbeidsplasser som man måtte fylle opp (Huitfeldt, 2023).

Innvandringen av det polske folket startet på 1970-tallet, og gjennom den norske innvandringspolitikken var det laget to grupper av polske innvandrere i Norge. Første gruppen besto av familiemedlemmer som fant sin plass i Norge ved at f.eks. at mannen hadde arbeidssted i Norge. Gruppen besto også av det man kaller for nødvendige spesialister, altså leger, tannleger arkitekter osv. Polske folk utnyttet utdanningen sin til å kunne få jobb i Norge og komme til Norge. Som f.eks. at polske folk fikk dekket nødvendige stillinger innen oljebransjen. Andre gruppen besto av politiske flyktninger og økonomiske flyktninger, som innebærer individer som flyktet fra den strenge politikken i polen på den tiden, på tiden da av solidaritets tid (Chodylowa, 2006, s. 255-256).

Norge er ikke medlem av EU, men Norge er et medlem av EØS-avtalen som gjør at Norge er knyttet opp mot EU. EØS- avtalen trådte i kraft i 1994. Denne avtalen går på det at Norge trekker seg til EUs indre markedet (Claes og Førland, 2015, s. 210).

Både EU og EØS-avtalen har en innflytelse på den norske politikken (Claes og Førland, 2015, s. 206). Norge er avhengig av import av kull, men også korn. Polen har kull som hovedfaktor, og med dette er Norge avhengig av internasjonal handel, i tillegg for å sikre eget eksport av f.eks. fisk (Claes og Førland, 2015, s. 207). På grunn av at Norge ville sikre både import og eksport gikk de inn for EØS-avtalen som garanterte det at landet Norge sluttet seg til EUs indre marked (Claes og Førland, 2015, s. 210-211).

I artikkelen om «Polsk diaspora og norsk utenrikspolitikk» av Godzimirski tar denne artikkelen for seg hvordan polsk innvandring har vokst frem i Norge. Som nevnt ovenfor har Norge fått mange nye arbeidsplasser innen olje industrien. I tillegg var 1970 tallet preget av innvandringsbølger der polakkene flyttet til Norge. Godzimirski viser til viktig momenter som var betydelige for at polakkene bestemte seg for å flytte fra hjemlandet sitt (Godzimirski, 2011, s. 621).

4.4. Økonomiske og politiske interesser

I dette underkapitlet skal vi se på Polens medlemskap i NATO og EU, fordi dette vil ha betydning for det norsk-polske forholdet.

Utenrikspolitikken dekker over både landets interesser, de økonomiske interesser, samt områder innen handel og samarbeid, i tillegg dekker utenrikspolitikken område for sikkerhetspolitikk (Lundbo, 2022).

Det vi skal i hovedgrunn inn på er det økonomiske, politiske og kulturelle. Det militære skal vi avgrense med å bare se på NATO medlemskapet til landene og relasjonen deres til Russland.

Godzimirski definerer utenrikspolitikk som «Norges relasjoner med omverdenen», og at det norske samfunnet har «innvirkning på hvordan Norge som stat forholder seg til sine internasjonale omgivelser» (Godzimirski, 2011, s. 579).

Polen og Norge har begge en geografisk posisjon som preger deres utenrikspolitiske interesser, innen handel og samarbeid og økonomisk-politisk interesser.

Utenriksdepartementet viser til at både Norge og Polen er medlemmer av NATO, samtidig viser det norske Utenriksdepartementet til relasjonen med Russland (Utenriksdepartementet, 2016, s. 10). Russland er i krig, og Russland er også felles nabo for Norge og Polen. Polen har allerede før hatt konflikter med Russland, og var tidligere et Warszawapakt-land. Før Russland-Ukraina krigen startet har Norge forholdt seg nøytralt, men siden både Norge og Polen er med i NATO, vil den nøytrale være brutt, fordi Norge og Polen er allierte og med NATO mot Russland, og velger Ukraina sin side, (Utenriksdepartementet, 2016, s. 10)

I publikasjon fra utenriksdepartementet om «Regjeringens Polen-strategi» får vi vite at Norge deler både sitt sikkerhet- og militærsamarbeid med Polen, og grunnen til at Norge «deler» med Polen er fordi landene finner felles posisjoner som de kan ha innenfor NATO sammenhengen, men også sitt synpunkt på landene Russland og Ukraina (Utenriksdepartementet, 2016 s. 10).

På slutten av 1950-tallet utviklet Norge et forhold for samarbeid mellom Polen (Svenbalrud, 2009, s. 47). Både Norge og Polen så en rekke former for samarbeid mellom hverandre under denne tiden, dette Norge-Polen forholdet ble kjent som «forsinket brobyggingspolitikk» (Svenbalrud, 2009, s. 47). Poenget med denne kontakten mellom landene var å løse forbindelser til Warszawapakten, slik at den norsk-polske politikken blir fremmet. Målet var at solidariteten skulle vokse, og med dette ende regimets fall i året 1989 (Svenbalrud, 2009, s. 48). Etter regimets fall ble Polen med i NATO i 1999. NATO er en forsvarsopposisjon, der 31 land er med i alliansen og har som oppgave å støtte hverandre under kriser og nød (Cooper, 2023).

Norge og Polen er medlem i NATO, samtidig er Polen medlem innen EU, mens Norge har EØS-avtalen som medvirker for det indre markedet innen EU landene.

EU blir forstått som en avtale for samarbeid og er viktig for Norge, fordi den sikrer gjennom EØS-avtalen en binding til det indre markedet i EU, med andre EU-landene, (Mæhle & Aarli, 2019, s. 193-194), med dette Polen. Utgangspunktet i Norges og Polens samarbeid, trekker vi inn dagens agenda som er Russland-Ukraina krigen. Polens naboland er Ukraina, Tyskland og Russland. Etter at krigen i Ukraina startet, ble det innført EU-sanksjoner, der ble det innredet at Polen er viktig faktor med tanke på leveransen av militært våpen (FN-sambandet, 2022). Norge ga oss den militære støtten til Ukraina etter at EU-sanksjonen ble vedtatt (FN-sambandet, 2023). Resultat av krigens gang var at Polen stanset import av kull fra Russland (FN-sambandet, 2022), og dette førte til at kull i sommeren av 2022 var begrenset og veldig dyr. På grunn av krigen har importen på diverse varer stoppet opp, og inflasjon har steget på f.eks. drivstoff både i Norge, men også i Polen.

4.5. Tre momenter innen innvandringsbølgen

I dette kapitlet skal jeg vise til tre momenter som er viktig for å kunne se det polske innvandringsmønsteret i Norge. Første momentet jeg skal ta for meg er solidaritetsperioden i Polen 1980-1990, andre momentet vil være når Polen ble medlem av EU i 2004-2011, og tredje momentet vil være hvordan tiden fra 2011 ser frem ut i dag i 2023.

Solidaritetsperioden var en tung periode for Polen, man kan si at Polen var et stengt samfunn, med strenge regler under den kommunistiske tiden i Polen. Det kan være mange faktorer til at de polske innbyggere flyttet til Norge. Godzimirski skriver at det finnes forskjellige grupper av polakker i Norge. Disse gruppene består av tvangsarbeidere under den andre verdenskrigen, spesialistinnvandring, polske kvinner som fant seg en norsk mann, polske politiske flyktninger, og polske arbeidsinnvandrere (Godzimirski, 2011, s. 621).

Eriksen mener at globalisering referer til transnasjonale sammenkoblinger og som tar for seg både økonomiske, politiske, kulturelle og miljømessige mål (Eriksen, 2014, s. 1). Ved globalisering blir det nevnt noen dimensjoner: «mobilitet» og «blanding». Eriksen beskriver hva som er viktig for at innvandrere skal føle trygghet i landet de bosetter seg i. Innvandrere ønsker å overholde sine kulturelle og religiøse preg når de flytter til et annet land. Fordi de ønsker å huske opphavslandet sitt. De ønsker også å skape en form for trygghet, tilhørighet og en følelse for tillit i landet de flytter til, dette gjør at man får stabile minoriteter (Eriksen, 2021, s. 118-120). Posisjonen til den katolske kirken ble styrket i det norske samfunnet (Godzimirski, 2011, s. 634). Polakkene følte både den tryggheten, og tilhørigheten til deres religion og livstil. Polakker som flytter til Norge kan finne sin plass i den katolske kirken, der denne kirken er en møteplass for det polske folket. Hadde ikke polakker hatt den katolske kirken i Norge ville dette kunne f.eks. påvirke medfølelsen til den personen og dermed skape en form for utrygghet (Godzimirski, 2011, s. 634).

Godzimirski nevner arbeid og familiegjenforening som to hovedgrunner til polsk migrasjon til Norge. Økning i innvandring er sterkt merkbart etter året 2004, da Polen ble medlem i EU.

Svakere ses sammenhengen innen flukt eller utdanning i Norge etter året 2004. Flukt hadde en større betydning i 1980 i perioden av kommunistiske Polen (Godzimirski, 2011, s. 624).

Den ene artikkelen «Polsk diaspora og norske utenrikspolitikk» tar for seg polsk diaspora som kom til Norge. Annen ting artikkelen tar for seg er hvordan EU-medlemskapet til Polen resulterte med flere arbeidsinnvandrere til Norge. I denne artikkelen finner vi tall fra statistisk sentralbyrå (ssb) som viser til at Polen er den største innvandringsgruppen som befinner seg i Norge. Tredje ting artikkelen tar i utgangspunktet, er historisk oversikt over den andre verdenskrigen, tidspunktet etter at Polen ble en selvstendig stat igjen, regimets fall og solidaritet tiden i Polen. Om vi ser dette opp mot bakgrunns delen kan vi finne frem hvilke av momentene som spiller en stor faktor for den innvandringsbølgen i Norge. Den andre artikkelen «Diasporaer og norske utenrikspolitikk» handler om typer diaspora som finnes, og hvilke av disse typer som er dominerende for innflytelsen til Norge. Artikkelen tar opp hvordan diaspora kan ha direkte og indirekte påvirkning i det norske utenrikspolitikken. Annen ting artikkelen tar for seg er utfordringer norsk utenrikspolitikk kan møte på med tanke på innvandrere som flytter til Norge. Sammenhengende handler disse to artiklene om diaspora og migrasjon.

De fleste innvandrere på 1980-tallet regnes under kategorien flukt, fordi de ville flykte fra det kommunistiske regimet i Polen. Første momentet vi skal se på er derfor året 1980-1989 av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på statistisk sentralbyrå (ssb). Søket på statistikkene ble gjennomført den 16.05.2023, av Ksenia Wiktorja Pietrzyk i Statistisk sentralbyrå.

	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre					
	1980	1986	1987	1988	1989	1990
Menn						
Polen	910	1 467	1 601	1 778	1 939	2 141
Kvinner						
Polen	762	1 441	1 632	1 869	2 161	2 520

Figur 1: (Statistisk sentralbyrå, 2023)

Tabellen ovenfor viser polske innvandrere og norskfødte med innvandringsforeldre fra Polen. Tabellen er avgrenset fra året 1980-1990 og er delt inn i menn og kvinner for å se hvilke kjønn som dominerte med flytting på denne tiden.

Ut fra tabellen ser vi at det var flere menn som innvandret til Norge rundt 1980. Videre ser vi at i 1986 begynner tallene å endre seg, der det er flest kvinner som kommer til Norge. Grunnen til at tallene ser slik ut er fordi, under kommunistiske Polen var samfunnet strengt.

Gruppen av kvinner kan ha bestått av familiegjening med sin mann som allerede før har flyttet til Norge, eller den kan også ha bestått av spesialistinnvandring, altså kvinner som har spesialisert seg innen et yrke, og fikk komme til Norge av denne grunnen. Hovedgrunn kan også ha vært flyktning fra Polen som ville søke seg ro og trygghet i Norge.

Neste bølge vi skal se på er tidspunktet fra Polen ble med i EU i 2004, til året 2011. Grunnen til at vi ønsker å se sammenhengen frem til året 2011, er fordi at vi vil sammenligne vår statistikk til Godzimirski sin artikkel.

	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Menn								
Polen	2 718	3 711	5 995	11 442	21 583	29 971	33 949	38 792
Kvinner								
Polen	4 872	5 222	5 869	7 392	10 486	14 511	18 176	21 818

Figur 2: (Statistisk sentralbyrå, 2023).

Tabell 2 viser til året 2004, det var det året Polen ble medlem i EU. Medlemskapet i EU resulterte med at det var lettere for polakker å flytte til landet Norge. Fra året 2004-2011 ser vi at statistikken for innvandring hos menn øker stadig, samtidig øker kvinners innvandring, men ikke i like stor grad som hos menn. Faktoren kan være at i året 2004 så man betraktelig økning i arbeidsinnvandrere. Menn flyttet til Norge, og ble ansatt innen bygge bransjer som var og er fortsatt i dag veldig populært alternativ for polske folk. EØS-avtalen resulterte med at polakkene valgte å flytte til Norge for å jobbe, den norske arbeids etterspørselen er grunnen til at polsk migrasjon økte i Norge (Godzimirski, 2011, s. 625).

Tredje bølgen som vi skal se på er året 2011-2023. Grunnen til at vi ønsker å se på dette er fordi, tiden etter 2011 begynte politikken og økonomien å normalisere seg, men også globalisering. Synet på innvandringen ble normalisert, og hovedgrunnen til den polske innvandringen i Norge, ses i sammenheng med arbeid og familiegjenforening.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre													
Menn													
Polen	38 792	46 790	53 778	58 883	63 627	67 014	67 939	68 849	69 284	71 453	72 503	74 881	75 988
Kvinner													
Polen	21 818	25 313	28 823	32 296	35 797	38 711	40 316	41 660	42 701	43 963	44 828	46 525	48 037

Figur 3: (Statistisk sentralbyrå, 2023).

Tabell 3 viser til at menn og kvinner øker stadig, men forskjellen er at økningen i menn er mye høyere enn kvinner. Faktorer som kan spille her er arbeidsinnvandring, familiegjenforening, sesongarbeidere, men også bare for å flytte til et nytt land. Som nevnt tidligere er inntekten i Norge høyere enn den er i Polen, og derfor bestemmer menn seg for å flytte som arbeidsinnvandrere. Menn som flytter fra familien sin til Norge kan være bakgrunn for familiegjenforening, der mann jobber og kvinnen er i Polen med barna deres, og dette kan også være faktor for at kvinner bestemmer seg for bosetting i Norge. Godzimirski nevner at etter året 2004 var det populært at polakker kom til Norge for å arbeide innen sesong, og populært sesongarbeid var jordbærplukkingen. Innen sesongarbeid fikk de arbeidstillatelse som normalt er på tre måneder (Godzimirski, 2011, s. 624-625). Ut fra sesongarbeid bidro det polske folk til å overholde velstand innen det norske landbruket (Godzimirski, 2011, s. 625). Etter året 2004 var det svært populært å ha sesongarbeid innen jordbærplukkingen, og dette bærer preg frem til i dag. Mange unge kommer da til Norge for å jobbe med akkurat dette.

Globalisering tar for seg akselerering innen ideer og nye perspektiver (Eriksen, 2021, s. 131). Norge som er et rikt land, vil være avhengig av å få inn arbeidsinnvandrere for å få gjort nødvendig arbeid (Eriksen, s. 122). Men la oss ta for oss spørsmålet hvordan hadde det sett ut for Norge dersom landet ikke hadde fått inn noen arbeidsinnvandrere. Individuer som kommer fra Polen, har kanskje forskjellige synspunkter på levemåte, men også forskjellige synspunkter for adferd i arbeidet. Dersom polske migranter flytter til Norge for å arbeide kan Norge få inn nye synspunkter for hvordan arbeidet kan utføres. Hadde ikke

Norge fått inn arbeidsinnvandrere, er det ikke sikkert Norge ville ha utviklet arbeidsmarkedet, med tanke på innovativ tankegang.

5.0. Analyse

I denne delen av oppgaven skal teoriene om utenrikspolitikk og globalisering brukes for å kunne besvare problemstillingen: *«Hvordan utviklet den polske innvandringsbølgen seg, i henhold til det norske arbeidsmarkedet, og hva påvirker polsk innvandring til Norge i dag».*

Ut fra problemstillingen, er det nødvendig å dele analysen i to deler. I den første delen må vi se på hvordan innvandringsbølgen, EU, og kultur og religion har dannet en felles betydning for problemstillingen som tar for seg den polske innvandringsbølgen i det norske arbeidsmarkedet. I den andre delen vil vi stille oss spørsmål om hvordan tallene fra artiklene har forandret seg siden 2011 til i dag, og hvorfor.

5.1. Faktorer for økt innvandring

Polens EU medlemskap har skapt økning av arbeidssøkende i Norge, de skilte seg ut fra øvrige innvandring på den tiden, fordi de aller fleste var arbeidsinnvandrere og menn (Godzimirski, 2011, s. 620). Ut fra tabell 2 kan man bekrefte dette med at statistikken for menn har økt betraktelig etter at Polen ble med i EU. Som nevnt tidligere har olje vært en stor faktor for økonomien i Norge, men også en stor faktor for nye arbeidsplasser, som ble seinere fylt av de polske folk. Hadde ikke Norge hatt EØS-avtalen ville samfunnet sett helt annerledes ut i dag. Norge er avhengig av både import og eksport, denne EØS-avtalen gjør det mulig for Norge å importere arbeidskraft og kompetanse for Polen.

Innvandringsbølgen som er omtalt i denne oppgaven er resultert ut fra forskjellige tidspunkter av både historiske preg, men også av politisk og økonomisk kontekst. Spørsmålet som vi må ta for oss er, hva er grunnen til at polakker velger å forlate hjemlandet sitt. Arbeid blir forstått som hovedgrunnen. Inntekten i Polen er lav, mange polakker velger å flytte til Norge på grunn av større inntekt. Familie er den andre grunnen. Ut fra statistikkene er det svært mange menn som flytter til Norge, enn det er kvinner. Når

en mann flytter, vil familien til den personen, f.eks. kone og barn flytte til mannen som har bosatt seg på dette tidspunktet i Norge. Det er ikke en rar grunn, men heller et valg som er vanskelig. Når en familie forlater hjemlandet sitt, er dette både kostbart valg, men også en stor forandring for individer.

Dersom vi tar standpunkt innen kultur og religion, har det norske samfunnet bidratt til å lage plass til den norske katolske kirken. Godzimirski skriver at «Den katolske kirken i Norge fikk definitivt styrket sin posisjon i det norske samfunnet som følge av en massiv innvandring i Polen» (Godzimirski, 2011, s. 634). Samtidig som det norske samfunnet støttet de nyankomne polakkene, har polske folk startet å tilpasse seg Norge gjennom å f.eks. endre sine levekår, men også forandret adferdsmønstret, altså måten å være.

Polakkene lærte også norske verdier og normer som preget den norske kulturen (Chodylowa, 2006, s. 257). Normene og verdiene er et mønster på kultur. Norge har fjord og fjell, og når polske individer kommer til Norge blir de fascinert, og blir fristet til å bosette seg i Norge, og dette kan også anses i sammenheng med kultur (Chodylowa, 2006, s. 259).

5.2. Innvandringen etter året 2011

Neste delen av analysen skal bestå av hva som preger grupper fra 2011 til i dag, til å flytte til Norge, og hvordan hadde innvandring sett ut i dag, dersom vi ikke hadde vært kjent med globalisering. Ut fra betraktninger kan vi tenke oss at årene fra 2011 til i dag 2023 ikke er preget av flukt. Statistikken fra ssb viser oss innvandrere og norskfødte med innvandringsforeldre som er delt inn i kjønn menn og kvinner:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innvandrere og norskfødte med innvandringsforeldre													
Menn													
Polen	38 792	46 790	53 778	58 883	63 627	67 014	67 939	68 849	69 284	71 453	72 503	74 881	75 988
Kvinner													
Polen	21 818	25 313	28 823	32 296	35 797	38 711	40 316	41 660	42 701	43 963	44 828	46 525	48 037

(Statisk sentralbyrå, 2023).

Utgangspunktet som vi ønsker å vurdere sannsynlig, er arbeidsinnvandrere og familie relatert gjenforening. Ut fra tabellen ser vi at antall polske menn og kvinner vokser stadig og ganske stabilt, samtidig ser vi at det er flere menn som innvandrer til Norge. Dersom vi tar for oss arbeidsinnvandrere, kan vi dele det inn i fast arbeidstillatelse i Norge, og midlertidig arbeidstillatelse som er populær for unge mennesker for sesongarbeid. Godzimirski peker opp mot at de fleste arbeidsinnvandrere er menn, noe vi ser gjennom tabellen. Han nevner også at bygg næring og industrinæring har et stort behov for arbeidskraft, dermed er dette dominerende yrke for polske menn arbeidsinnvandrere. Innen arbeidsinnvandring kommer det flest polske kvinner til helsesektoren, der arbeidsplassene trenger å fylles (Godzimirski, 2011, s. 620). Økningen av polske innvandrere til Norge, kan resultere i dag med økning i arbeidsledighet i Polen. På en annen side blir lønnsinntekten ofte sendt til Polen, og dette kan redusere det økonomisk trøbbel i Polen (Godzimirski, 2011, s. 638).

Dersom vi ser på familie relatert gjenforening vil vi tro at det ikke dominerer i like stor grad som i 2004 året. Vi har grunner til å tro at denne faktoren er dempet, med tanke på regelverket innen EØS gir en form for tillatelse for folk i EØS-land, altså Polen å ha den mulighet til å flytte til Norge uten at en må søke om tillatelse til flyttingen (Godzimirski, 2011, s. 626).

Tabellen peker mot arbeidsinnvandring som dominerende utgangspunkt for flyttingen av polske folket til Norge i dag. Samtidig øker statistikken stadig både for menn og kvinner. Det viser at til at både kvinner som menn kommer på egen hånd, og søker etter jobb i Norge.

Det er ikke lett å si hvordan innvandring hadde sett ut dersom vi ikke hadde vært kjent med globalisering. George Hegel var en globaliseringsteoretiker, og tok for seg den fremvoksende bevisstheten. Hegel så muligheten av å forestille seg hele menneskeheten som et gradvis integrert fellesskap (Eriksen, 2021, s. 13), f.eks. i et land som Norge. Noen mener at globalisering er noe som alltid har vært, mens andre mener at det er enda en lang vei å gå. Hadde vi ikke vært kjent med globalisering, ville ikke vi ha hatt like stor forståelse over sammenveving. Globalisering er knyttet opp mot global spredning. EØS-avtalen gjorde det mulig for Norge og Polen og innlemme innvandrere (Godzimirski, 2011, s. 640). Hadde ikke EØS-avtalen eksistert hadde innvandring i dag sett ut som på 1980-tallet, men strenge vilkår og søking av andre tillatelser. Norske arbeidsmarkedet

hadde mulig gått flere år tilbake, på grunn av mangel for mulige spesialister, og arbeidsledigheten hadde kanskje vært høyere i Norge enn noen gang før.

6.0. Konklusjon

I denne oppgaven har jeg tatt for meg spørsmålet om hvordan den polske innvandringsbølgen har utviklet seg i henhold til det norske arbeidsmarkedet. Jeg har tatt i bruk tre vitenskapelige artikler som tok for seg migrasjon, samarbeid innen handel og viktige momenter for polske innvandringsbølgen til Norge. Denne oppgaven har tatt for seg likheter i artiklene og ulikhetene.

Sammensatt dannet disse et rikelig grunnlag for utdypningen av grunner for polsk migrasjon, viktige momenter innen migrasjon, men også historiske perspektiver. Det hele ga oss dype innblikk i forståelse av den polske diasporaer i Norge, men også fordeler for det norske arbeidsmarkedet.

Basert på analysen skyldes den polske innvandringen til Norge ut fra økonomiske faktorer som preger bedre muligheter innen arbeid og høyere lønnsinntekt enn den hadde vært i Polen. Familiegjenforening spiller også en rolle, der mange menn flytter først og senere får sine familier med. EØS-avtalen gjorde det mulig for Norge å importere arbeidskraft og kompetanse fra Polen. Norske samfunnet og kulturen har tilpasset seg den økende polske innvandringen, og polske folket har lært å tilpasse seg den norske kulturen, med tanke på normer og verdier innen det norske samfunnet. Sammenfattende viser analysen til at polske arbeidsinnvandrere har den fordel for seg selv, men også for de i hjemlandet, grunnet at lønnsinntekten blir sendt til hjemlandet. Familiegjenforening dominerer ikke i like stor grad som før, med tanke på regelverket innen EØS-avtalen som tok for seg behovet om søking av tillatelser til å flytte. Uten EØS-avtalen og viten om globalisering hadde tilgangen til Norge vært mer begrenset. Dette hadde resultert med utfordringer for det norske arbeidsmarkedet.

Alt i alt er polske innvandringsbølgen et viktig moment som tok plass i det norske arbeidsmarkedet. Uten innvandring hadde det norske samfunnet ikke vært det samme, heller ikke uten innvandring hadde man sett utviklingen i arbeidsmarkedet på samme måte.

Det vil være viktig å holde styr og vurdere disse faktorene om arbeidsinnvandring for å kunne forstå fremtidige konsekvenser for polsk diaspora i det norske arbeidsmarkedet. Polske innvandringsbølgen har utviklet seg gjennom årene innen det norske arbeidsmarkedet ved f.eks. polakker som innvandret Norge kom med nye synspunkter på å utføre arbeidet på. Samtidig har innvandringsbølgen resultert med at Norge mulig har fått inn flere innvandringsspesialister. Dagens polske innvandrere består i hovedsak av arbeidsinnvandrere, og det ser ut til at tallet kommer til å få kontinuerlig vekst i statistikken.

7.0. Litteraturliste

Carson, S. G. & Skauge, T. (2020). *Etikk for beslutningstakere: Virksomheters bærekraft og samfunnsansvar* (2. utg.). Cappelen Damm AS.

Claes, D. H. & Førland, T. E. (2015). *EU: Mellomstatlig samarbeid og politisk system* (4. utg.). Gyldendal Akademisk.

Cooper, C. G. (2023, 11. april). NATO. I *Store Norske Leksikon*. <https://snl.no/NATO>

Eriksen, T. H. (2014). *Globalization: The key concepts* (2. utg.). London: Bloomsbury.

Eriksen, T. H. (2021). *Globalisering: Åtte nøkkelbegreper* (7. utg.). Universitetsforlaget.

FN-sambandet. (2021, 08. februar). *Norge*. FN. <https://www.fn.no/Land/norge>

FN-sambandet. (2022, 20. september). *Polen*. FN. <https://www.fn.no/Land/polen>

FN-sambandet. (2023, 27. mars). *Ukraina*. FN. <https://www.fn.no/konflikter/ukraina>

Godzimirski, J. M. (2011). Diasporaer og norsk utenrikspolitikk. *Internasjonal politikk*, 69(4), 579–615. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1757-2011-04-03>

Godzimirski, J. M. (2011). Polsk diaspora og norsk utenrikspolitikk. *Internasjonal politikk*, 69(4), 617–643. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1757-2011-04-04>

Holmøyvik, E. (2022, 9. november). Unntakstilstand. I *Store Norske Leksikon*.
<https://snl.no/unntakstilstand>

Huitfeldt, A. (2023, 21. mars). Utenrikspolitisk redegjørelse. [Tale/innlegg].
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utenrikspolitisk-redegjorelse-2023/id2967341/>

Hveem, H. (1994). *Internasjonalisering og politikk: Norsk utenriksøkonomi i tilpasningsperspektiv* (1. utg.). TANO.

Innst. S. nr. 306 (2008-2009). Innstilling fra utenrikskomiteen om interesser, ansvar og muligheter. Hovedlinjer i norsk utenrikspolitikk. Utenrikskomiteen.
<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2008-2009/inns-200809-306.pdf>

Jacobsen, D. I. (2021). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Lange, E. (2015, 15. november). NATO-medlemskap og blokkpolitikk. I *Norges historie*.
<https://www.norghistorie.no/velferdsstat-og-vestvending/1814-NATO-medlemskap-og-blokkpolitikk.html>

Later-Chodylowa, E. (2006). Mottagelsen av moderne Polske immigranter i Norge. I E. Denkiewicz-Szczepaniak, & O.K. Grimnes (Red.), *Norwegia-Polska: przeszłość i terażniejszość = Norge-Polen: fortid og nåtid = Norge-Polen: fortid og nåtid* (s. 288). Firet.

Lundbo, S. (2023, 21. april). Lech Kaczyński. I *Store Norske Leksikon*.
https://snl.no/Lech_Kaczy%C5%84ski

Lundo, S. (2021, 6. juli). Partiet for lov og rettferdighet. I *Store Norske Leksikon*.
https://snl.no/Partiet_for_lov_og_rettferdighet

Lundbo, S. (2022, 1. november). Polens forbindelser med Norge. I *Store Norske Leksikon*.
https://snl.no/Polens_forbindelser_med_Norge

Lundbo, S. (2022, 1. august). Polens politiske system. I *Store Norske Leksikon*.
https://snl.no/Polens_politiske_system

Mæhle, S. S. & Aarli, R. (2019). *Fra lov til rett* (2. utg.). Gyldendal Norsk Forlag.

Neumann, I. B. (2022, 23. februar). Utenrikspolitikken. I *Store Norske Leksikon*.
<https://snl.no/utenrikspolitikk>

Statistisk sentralbyrå. (2023). *05183: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, totalt, etter kjønn og landbakgrunn 1970-2023*. [Statistikk].
<https://www.ssb.no/statbank/table/05183/>

St.meld. nr. 22 (1997-98). *Hovedretningslinjer for Forsvarets virksomhet og utvikling i tiden 1999-2002*. Forsvarsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-22-1997-98-/id191476/?ch=3>

Stokken, R., Andenes, E., Båtevik F. O. & Folkestad, B. (2022). *Handbok for førstegongsforskaren: Den gode empiriske oppgåva i sosialt arbeid* (1. utg.). Fagbokforlaget.

Svenbalrud, H. K. (2009). Fra «forsinket brobygging» til normaliseringspolitikk. Nedbygging av norsk Polen-politikk i Solidaritets tiår, 1980-1990. *Internasjonal politikk*, 67(1), 47-64. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1757-2009-01-04>

Utenriksdepartementet. (2016). *Regjeringens Polen-strategi*.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/02a01ba52f49427397d37411c4203b92/polenstrategi-norsk-2016.pdf>

Website of the Republic of Poland. (2019, 2. November). *Norge*. Gov.pl.
<https://www.gov.pl/web/norge/Norge>

